

Čtyři stupně epidemiologické pohotovosti - Doporučení Rekonstrukce státu k rozvržení epidemiologických pravomocí a parlamentní kontrole zásahů do lidských práv

Významné zásahy do základních práv formou vládních nařízení by měly podléhat parlamentní kontrole. Rekonstrukce státu v tomto kontextu rozpracovává doporučení k rozlišení čtyř stupňů ohrožení v návaznosti na veřejné představení tohoto modelu předsedou klubu Pirátů Jakubem Michálkem. Experti se shodují, že běžná opatření může provádět sám ministr. Plošná opatření celorepublikového charakteru však vyžadují vyšší míru legitimacy. Proto by je měla schvalovat vláda na návrh ministra dle zákona o ochraně veřejného zdraví. Významné a plošné zásahy do základních práv by však vláda měla činit jen v mimořádném stavu, jehož vyhlášení by podléhalo parlamentní kontrole. Pravomoc vyhlásit obecný nouzový stav se všemi jeho důsledky by pak měla zůstat zachována.

Stupeň pohotovosti	Proces	Míra zásahu do práv	Odůvodnění	Náhrada škod - preferovaný stav
1. Běžný stav	Opatření vydává ministr zdravotnictví formou OOP dle § 69 zákona o ochraně veřejného zdraví.	Lokální opatření se zásahy do práv odůvodněné podezřením z nákazy či zabráněním jejího šíření v omezené lokalitě	Ministr zdravotnictví v rámci své působnosti dle kompetenčního zákona vykonává svou běžnou agendu a řeší mimořádné situace ohrožení veřejného zdraví, které mají lokální rozsah a které nevyžadují plošná opatření celorepublikového charakteru.	Stát nese objektivní odpovědnost ve smyslu krizového zákona.
2. Stav zvýšeného nebezpečí na veřejném zdraví / Stav výskytu epidemie velkého rozsahu	Opatření vydává vláda na návrh ministra zdravotnictví formou nařízení dle nového § 69a zákona o ochraně veřejného zdraví.	Plošná epidemiologická opatření celorepublikového charakteru bez významného zásahu do základních práv (např. omezení hromadných akcí nad 100 osob, úprava podmínek nabízení služeb - rozestupy, dezinfekce, nošení roušek, kontroly na	2. stupeň pohotovosti umožňuje přijímat opatření velkého rozsahu limitovaně zasahující do základních lidských práv. Charakter opatření tak vyžaduje vyšší úroveň legitimacy a kontroly, než nabízí OOP vydané jedním členem vlády. Rozhodování na úrovni vlády také podrobí opatření meziresortní diskusi, která je u plošných a závažných zásahů ovlivňujících agendu jiných ministerstev a majících	Stát má povinnost částečné kompenzace škod způsobených přijatými plošnými opatřeními celostátního charakteru. V ostatních případech stát nese objektivní odpovědnost ve

		COVID na hranicích)	závažné finanční dopady na státní rozpočet nezbytná.	smyslu krizového zákona.
3.Nouzový epidemiologický stav	Vláda se souhlasem PSP vyhláší na základě krizového zákona tzv. pandemický nouzový stav. Opatření vydává vláda formou nařízení dle zúženého výčtu § 5 a § 6 krizového zákona.	Plošná epidemiologická opatření celorepublikového charakteru s významným zásahem do základních práv (omezení pohybu, plošné omezení podnikání, omezení práva shromažďovacího, plošné uzavření hranic pro vstup cizinců)	Nouzový epidemiologický stav umožňuje plošné a významné zásahy do základních práv, srovnatelné se zásahy v nouzovém stavu dle ústavního zákona o bezpečnosti ČR a krizového zákona. Taková opatření by měla být uskutečnitelná pouze v mimořádném stavu, jehož vyhlášení by podléhalo parlamentní kontrole v podobě souhlasu Sněmovny. Mimořádnost stavu by odrážela jeho časové ohraničení s možností opakovaného prodloužení po souhlasu Sněmovny. Teprve za 3. stupně pohotovosti je možné využívat nástroje širší krizové legislativy, jako je např. zákon o hospodářských opatření pro krizové stavy.	Stát má povinnost částečné kompenzace škod způsobených přijatými plošnými opatřeními celostátního charakteru. V ostatních případech stát nese objektivní odpovědnost ve smyslu krizového zákona.
4.Nouzový stav	Vláda vyhláší nouzový stav se zpětným potvrzením PSP a vydává opatření formou nařízení dle § 5 a § 6 krizového zákona.	Viz současná konstrukce nouzového stavu.	Pokud by oprávnění vlády podle 3. stupně pohotovosti určená ke zvládnutí epidemie nepostačovala, může vláda přistoupit k vyhlášení (resp. k žádosti Sněmovně o prodloužení) nouzového stavu v plném rozsahu. Příkladem by se tak mohlo stát ve chvíli, kdy se epidemie vymkne kontrole nebo když vzniknou další závažné hrozby jako jsou přírodní katastrofy či technické havárie.	Stát má povinnost částečné kompenzace škod způsobených přijatými plošnými opatřeními celostátního charakteru. V ostatních případech stát nese objektivní odpovědnost ve smyslu krizového zákona.

